

Is links gewoon slimmer?

- ALAIN VAN HIEL

[Samenleving & Politiek, Jaargang 30, 2023, nr. 9 \(november\), pagina 74 tot 76](#)

Andreas De Block pleit niet voor een waardevrije wetenschap, maar voor een situatie waarin linkse en rechtse ideologische kaders in voldoende mate elkaar in evenwicht houden.

Is links gewoon slimmer

Andreas De Block

Lannoo Campus, Leuven, 2023

[blueskylinkedinmetaxmailprint](#)

Dit is een boek van een academicus – de Leuvense filosoof Andreas De Block – over de academische wereld, bedoeld voor academici, en op deze bladzijden beoordeeld door mezelf, ook al een academicus. Hopelijk blader je niet snel door na een zin waarin vier keer het woord 'academisch' (of derivaten) luidt. Voor mensen in de straat – onze spreekwoordelijke Jan (of Janne) met-de-pet – zal dit boek eerder een ver-van-mijn-bedshow zijn. Voor academici en mensen met een academisch hart liggen de kaarten anders. Zij krijgen een genuanceerde en gebalanceerde blik op het gebrek aan ideologische diversiteit aan onze universiteiten (lees: er zijn te weinig rechtse proffen), en de gevolgen hiervan voor onderzoek en kennisproductie.

De auteur stelt zich een beetje op als een schalkse Robin Hood, klaar voor het gevecht tegen de linkse windmolens. Deze opstelling illustreert meteen hoe diep het probleem zit. Aantonen dat de ideologische samenstelling van het proffenkorp van de gemiddelde universiteit geenszins de afspiegeling vormt van de bevolking, lijkt op zichzelf al een daad van verzet. Dat in een context waar representatie van vrouwen en minderheden 'hot issues' zijn die wel op veel bijval kunnen rekenen.

DE UNIVERSITAIRE CONTEXT

De gemiddelde lezer weet het misschien niet, maar universitaire docenten zijn stevast druk in de weer om wetenschappelijke

artikelen 'te scoren'. Wie veel publiceert, heeft bovendien meer kans op een groot onderzoeksbudget en een snelle promotie. Die gigantische publicatiedruk mondt uit in een hitparade van onderzoekers, waarbij de onderzoekers bovenaan de lijstjes – the golden boys and girls – het meest gegeerd zijn door universitaire instellingen. Dit systeem van tellen en wegen leidt ertoe dat universiteiten doen denken aan 'uit de voegen barstende publicatiefabrieken'. Er heerst inderdaad een commerciële aanpak in een landschap gekarakteriseerd door een nooit eindigende competitie.

Ook linkse mensen zijn perfect in staat om een meedogenloos, neoliberal aandoend systeem te creëren en in stand te houden.

Wel, dit wijde landschap, zo toont De Block aan, is een links biotoop. Of zoals ik het zelf eerder al noemde in mijn boek *Links vs rechts* (2022), een links walhalla. En dit geldt in het bijzonder in de menswetenschappen. Een eerste conclusie is daarom dat ook linkse mensen perfect in staat zijn om een meedogenloos, neoliberal [sic] aandoend systeem te creëren en in stand te houden. Iets wat de aandachtige lezer op vele plaatsen in het boek zal merken.

UNIVERSITEITEN ALS LINKSE BOLWERKEN

Laatste had ik een gesprek met een collega. Al maandenlang hangt er een regenboogvlag aan ons facultaire gebouw. Iemand heeft dit wapperend symbool tussen de raamstijl gedrapeerd. 'Iemand zou eens een Vlaamse Leeuwenvlag moeten uithangen,' verzekerde die collega mij in zijn kenmerkende cynische stijl. 'Wedden dat het er geen dag zal hangen?' Ik opperde het idee een tijdje later bij een van de jonge, linkse onderzoekers. Bijna kwam er stoom uit haar oren. "Dat zou pas een provocatie zijn", aldus de betrokkene. Is het niet eigenaardig dat de vlag van onze broodheer de allergrootste weerstand oproept, terwijl een politiek correcte vlag een vanzelfsprekendheid is?

Nochtans is ideologische diversiteit een hoog goed, ja zelfs noodzakelijk om nog maar over een democratie te kunnen spreken. Of wensen we een democratie met enkel mensen die hetzelfde denken? Dan zijn er inderdaad geen verkiezingen meer nodig. Maar ook, zoals Andreas De Block argumenteert, helpt ideologische diversiteit gedegen kennis te creëren.

Waarom? Sowieso wordt onderzoek beïnvloed door onze diepgewortelde overtuigingen over wat goed en slecht is. De beslissing wat we zullen bestuderen en welke maatschappelijke onderwerpen de moeite waard zijn om te onderzoeken, is overgoten met de ideologische en morele waarden en normen van de onderzoeker. Dit alles leidt tot agendazetting waarbij linkse hypothesen in linkse middens de voorkeur krijgen, terwijl rechtse hypothesen of bezorgdheden er geen aandacht krijgen, waardoor die futiel en onnodig lijken.

NIET THUIS AAN DE UNIVERSITEIT

Het basisprobleem dat het boek in kaart brengt, is het volgende: rechtse mensen voelen zich niet thuis aan onze universiteiten. De linkse dominantie is hierbij belangrijk, maar vooral: linkse academici zijn niet altijd aardig tegenover hun rechtse collega's. Ze durven die rabiaat te discrimineren bij de toekenning van projecten, de beoordeling van manuscripten en zelfs bij aanwervingen.

Rechtse academici houden zich vaak onder het maaiveld, in een poging de linkse aandacht te ontsnappen.

Rechtse academici houden zich vaak onder het maaiveld, in een poging de linkse aandacht te ontsnappen. Wie zich gefnuikt weet in de uiting van een favoriet wereldbeeld, leeft in feite in een vijandige en ondemocratische wereld. Niet verwonderlijk dat in potentie interessante rechtse profielen op een mooie dag besluiten dat er gezelligere werkplekken zijn dan het academische.

Natuurlijk is er ook nog de bevolking, de belastingbetaler die de universiteiten van geld voorziet. Vooral aan de rechterkant, en in het bijzonder de hoger opgeleiden, hebben geen vertrouwen in de wetenschap en hierbij aansluitend, de universiteit. Het is daarom van belang dat universitaire instellingen zich niet laten manoeuvreren – zeker in de ogen van een gematigd rechts publiek – tot tempels van woede waar rechtse stemmen verboden zijn.

Wat we van andere segmenten van de samenleving weten, zoals de politiek en de journalistiek, is dat vertrouwen als tandpasta werkt: je kant het niet terug in de tube doen. Vandaar de oproep van De Block om het niet zover te laten komen.

ZIJN LINKSE MENSEN SLIMMER?

De titel van het boek, '*Zijn linkse mensen slimmer?*', lijkt typisch een ingeving van een uitgever. Ik spreek uit ervaring dat degelijke titels voor wat in essentie een (vulgariserend) academisch werk heet te zijn, eerder de sérieux ondermijnen en meer afschrikken dan aantrekken.

Het thema van de linkse schranderheid komt slechts aan bod in een van de vijf hoofdstukken. Moest het niet de titel van het boek zijn, ik zou er heus overkijken, maar ik moet bekennen dat ik het niet volledig eens ben met hoe de auteur de feiten beschrijft. De relatie tussen intelligentie en traditioneel-conventioneel rechtse opvattingen oogt dan misschien wel bescheiden, maar ze is wel significant. Ruw gesteld is er een 60/40 verhouding (60 intelligenten tegenover 40 minder intelligenten) in het linkse kamp en andersom in het rechtse kamp. Dus, ja, links is wel slimmer. Dat die relatie omkeert voor economisch rechtse opvattingen blijkt uit heel recent onderzoek, maar dit is een heel bescheiden effect, namelijk een 46/54 verhouding. Dat beide effecten elkaar volstrekt zouden opheffen, is wellicht een overdreven stelling.

Wel ben ik het met de auteur eens dat er genoeg slimme, rechtse mensen zijn om vele universiteitshallen te vullen, alsook om deel uit te maken van het academisch personeel.

TOT SLOT

Andreas De Block heeft overtuigend de ondervertegenwoordiging van rechtse professoren aangetoond alsook de gevaren die dit meebrengt voor het hoogste universitaire goed, namelijk dat van de waarheidsvinding. De auteur pleit niet voor een waarde vrije wetenschap, maar voor een situatie waarin linkse en rechtse ideologische kaders in voldoende mate elkaar in evenwicht houden.

Het boek bevat een rijkdom aan informatie. Ik durf hier zelfs te stellen dat het verplichte literatuur zou moeten zijn voor academici die deel uitmaken van allerlei commissies, zoals voor aanwervingen en de beoordeling van projectvoorstellen. Ook voor mensen die interesse hebben in het wetenschapsbedrijf, is dit boek een aanrader.

Alain Van Hiel